

Õppeprogramm „Muusika looduses“

Programmi kirjeldus:

Programm toimub matkana loodusrajal. Matka käigus viiakse läbi järgmised tegevused: hääleharjutused, lehepillimäng, ringmäng, üllatusesineja-mäng, rütmi koputamine kõlapulkadega, „Sepapoiste“ laulmine koos pillisaatega, „Põdral maja“ laulmine erinevate täishäälikutega ning eeslauljaga laulu laulmine.

Ideestik: Liina Luure, Anna-Liisa Peterson

Õppeaine: muusika

Teema, alateema: muusika looduses

Klass, kooliaste: I ja II kooliaste

Programmi eesmärk: õpilane oskab märgata ja kasutada võimalusi looduses muusika tegemiseks.

Õpioskused: laulmine (ka rahvalaul, kaanon), rütmi koputamine, kuulamine, loovus

Mõisted: rahvalaul, rütm, kõlapulk, lehepill, hääleharjutus, (kaanon)

Vajalikud õppevahendid: näitmaterjal (pilt kõlapulkadest)

Programmi kestvus ja läbiviimise aeg: 2 kuni 3 tundi, kevad, sügis, suvi

Sissejuhatus (10 min).

Hääleharjutused (MUSI).

Osalejad seisavad ringis ja teevad matkajuhi korralduse järgi erinevaid hääleharjutusi.

M – matkajuht ümiseb ette „mmm“ ühel kindlal kõrgusel. Matkalised liituvad ükshaaval ringis samal kõrgusel sama häälikuga.

U – iga matkaline valib ise, mis kõrgusel ta U häälikut ümiseb. Matkalised liituvad jällegi ringis ükshaaval järjest retkejuhile juurde.

S – igaüks susiseb erineval moel (erineva rütmiga, erineva intensiivsusega). Võib proovida susiseda ka ühtse dünaamikaga – vaiksest valjuks ja vastupidi.

I – alustatakse samalt kõrguselt, aga siis hakkab igaüks enda i-hääliku kõrgusega mängima.

„Põdral maja“ erinevate täishäälikutega (a, e, i, o, u, õ, ä, ö, ü)

Näiteks kasutades u-d ja e-d:

Pudrul muju mutsu suus,

Vuuksust uksust vulju vuutub

Junus juuksub kuugust vuust

Luuvul suusmu juub...

Kep-kep lehte tee

Metses kere jehemees

Jenes teppe tele se

Enne keppe ke

Lehepill

Saab mängida hiliskevadel, suvel ja varasügisel, kui metsa alt on võimalik leida rohuliblesid.

Ringmäng (nt „juba linnukesed“ – kevadel; sügisel – „lapsed tuppa“) vastavalt aastaajale. Vt M. Liivak „Kaks sammu sissepoole: ringmängulaulud“

Võib kasutada ka M. Liivak „Näe, paksus metsas sügaval“, „Kägu“, „Tants ümber puu“, „Lõbus tants“
Noodid lisatud

Eeslauljaga laul (Tuul)

Eeslaulja (matkajuht) laulab ette, matkalised laulavad eeslaulja järgi. Matkajuht selgitab ka, mis on regilaul, kuidas neid vanasti loodi ja lauldi.

<http://et.wikipedia.org/wiki/Regilaul>

Tuul, tuul, puhub kuhu tahab
ja sa kuuled ta häält
kuid ei tea, kust ta tuleb
kuid ei tea, kuhu läheb,
nii on kõigega, mis sündind
sündind, sündinud on vaimust

„Sepapoisid“ koos saatega.

Igaüks leiab ise endale loodusest midagi, millega saab häält teha. (Suuremad lapsed laulavad kaanonit)

„Sepapoisid, sepapoisid
teevad tööd, teevad tööd,
taovad tulist rauda, taovad tulist rauda
päeval, ööl, päeval, ööl“

- 1) Igaüks tutvustab oma pilli teistele
- 2) Lauldakse läbi ainult laul
- 3) Igaüks valib laulust välja koha, kus ta oma pilliga saadet teeb. Lauldakse ja saadetakse pillidega.*
- 4) Mängitakse ainult pillidega – oluline on pidada rütmi.
  - Suuremate laste puhul võib matkajuht ise anda lastele ülesanded: nt löökpillid mängivad kogu aeg: ta, ta ...; krabisevad pillid mängivad ti-ti, ti-ti jne. Või jagada lapsed selle järgi, millises kohas keegi pilli mängib. Nt „sepapoisid, sepapoisid“ ajal

mängivad 3 õpilast, „teevad tööd, teevad tööd“ ajal mängivad järgmised 3 õpilast jne. Sõltuvalt õpilaste tasemest võib ülesandeid anda lihtsamaid või keerukamaid.

Rütmi koputamine kõlapulkadega.

Eelnevalt on tarvis igal matkalisel endale otsida 2 puupulka, mis on kõlapulkadeks. Matkalised seisavad järjekorras (kas siis ringis või rivis). Retkejuht koputab ette ühe rütmi, nt ti-ti, ta, ti-ti, ta. Esimene õpilane koputab selle rütmi järele ning ütleb, mis rütmiga tegu on. Siis mõtleb ta ise uue rütmi ja koputab selle järgmisele, kes seda samuti kordab ja siis ise uue mõtleb.

- Väiksematel lastel kergemad rütmid, suurematel raskemad. Ka taktimõõduga saab raskusastet muuta. Nt I kooliastme puhul taktimõõd 4, II kooliastme puhul 6.

Üllatusesineja (kaabu mäng)

Matkalised istuvad rivis murul või puutüvel. Retkejuht kõnnib matkaliste selja taga. Kellele ta käe õlale paneb, see peab laulma (või luuletust lugema) seni, kuni retkejuhi käsi on tema õlal. Natukese aja möödudes paneb retkejuht oma käe kellegi teise õlale, kes siis uut laulu alustab. Laule korrata ei tohi.

Suu kui pill

Võib proovida suuga pilli teha. Nt erinevaid rütme. (*beat box*)

<http://www.youtube.com/watch?v=J4zQDeDqins>